

# Arbeidrarar á landi og sjógvi vakni upp

Ofta hefur tað verið sagt og skrivað, at vit arbeidrar á landi og sjógvi kunna eiga alla maktina í landinum, bara vit standa saman, fylkjast øxl móti øxl. Men hetta hefur tverri verið talað fyri deyvum oyrum og blindum eygum.

Enn hefur yvirklassin maktina her á landi.

Hin føroyski javnaðarflokkurin, sum av sonnum er tann einasti flokkur, sum berist fyri at skapa teirri arbeidardi fjøldini livilig kor, hevur einans 8 menn av 30 á Føroya lögtingi. Hvat høpi er í hesum? Her er púra einki høpi í. Eg má spyrja øll arbeidandi fólk bæði á landi og sjógvi, hvat tey hugsa fyri sær, tá ið tey fara og seta kross sín á valdegnum og lata yvirklassan fáa maktina í landinum; tí tað er givið, at yvirklassin eigur rættin, ikki fleirtalið. Nei, hin arbeidandi fjøldin eigur av sonnum fleirtalið; men hon gevur maktina frá sær annaðhvørt við at seta kross sín við yvirklassans umboðsmenn ella við at sita heima á valdegnum. At sita heima er umtrent líka so skeivt sum at velja yvirklassan; tí hin arbeidandi fjøldin eigur at minnast, at tað er ein kampur fyri at bjarga livinum. Hvat nyttar tað einum arbeidara at sveitta frá morgni til myrkurs, tá ið privatir kapitalistar hava allan vinningin av hansara sveittadropum? — Ella hvat nyttar tað einum fiskimanni at váða lívið og vaka eyguni nærum út úr høvduinum fyri at fáa mest møgulegt av fiski til lands, tá ið aðrir fara við tí størsta vinninginum av veiðuni?

Teir, ið størsta vinningin fáa betala kanska tann minsta skattin. Onkur spyr, um tað kann bera til? Men har er púra einki at spyrja um. Tí inntøka stórmannsins verður ikki kannað. Teir stóru og ríku nýtast ikki at geva upp at skatta av, meira enn teir sjálvir finna fyri gott at geva upp. Hvi? — Jú, einans tí, at teirra umboðsmenn á

tingi, verja stórmennin og nokta fyri, at stórmanna inntøkur skulu verða kannaðar.

Ofta hoyrir tú menn siga, at hitt privata initiativ má hava fritt at skalta og valta; tí annars doyrt tað. Men hvat er tað fyri initiativ, ið tá verður hugsað um?

Skiparar og fiskimenn hava eisini initiativ; men hvussu verður hetta teirra initiativ vart? — Vit vita um skiparar, sum hava keypt stór og góð skip til landið. Men hvør eigur tey skipini í dag? — Tú hevur óivað høyrð um keksuskip? — Tey fóru fyri keks, hoyra vit fortalt. Um hetta er heilt beint, lata vit vera ósagt; men mong fóru á tann hátt, at eigarin keypti ódyrt — ikki bara keks — sjálvandi, men alla útgerðina. Hevði landið kunnað selt honum útgerðina, so fekt hon bæði biligari og fyri nógv lagaligari gjaldingarteytir, og hevði so landið átt Føroya fiskasølu, sildasølu o. s. fr. — so kundu vit talað um at verja hitt privata initiativ; men tað initiativ, sum selur dýra útgerð til skipini og dýran mat og klæðir til fátæk fólk og trýstir fiskaprísir umtrent heilt niður á botn, slikt initiativ er tað, sum yvirklassaumboðsmenn á tingi verja í okkara annans so upplýstu tíð, nú ið ein skuldi trúð, at hin arbeidandi fjøldin kendi sitt eigna gagn og besta. Men hin arbeidandi fjøldin er enn ikki vaknað. Hvussu leingi verður tað at eydnast yvirklassanum og teirra orindasveinum at rura fjøldini í svøvn?

Til síðst nøkur orð til tey av arbeidarafjølðini, sum hava fingið eyguni upp. Væl verði tykkum og royni at tala við tykkara javnlíkar. Biðið øll um at halda »Sosialin« og lesa hann hart fyri øllum, sum sova hin politiska vanasvøvnin. Fáid tey at vakna — beinan vegin nú!

Fiskimaður.

## Ein rættleiðing

Harri blaðstjóri, gevi mær rúm í blaði tygara fyri hesi rættleiðing.

I greinini: **At hann hettir sær**, siga tygum frá søgu minstulónarspurningins og taka millum annað soleiðis til: »So var minstulónin umskipað aftaná kriggið, tá ið saltfiskaprisurin tók seg upp aftur.

Aftur vóru tað javnaðarmenn, sambandsmenn og gamla sjálvstýri, sum framdu spurningin.

Tað má vera av misgávum, at so skeivt verður sagt frá, tí veruliga varð tað uppskotið frá meiralutanum (Bláhamar, Long og Poul Niclasen), ið varð samtykt og sum setti lönjavnargrunn skipsfiskimanna á stovn, meðan minnilutauppskotið (frá Dam og Smith) fall.

Sjálvst málið, ið kallaðist »Avtøka av kunngerð um gerðadóm viðv. arbeisósemju, var lagt fyri tingið av Dánial Klein vegna Føroya Fiskimannafelag, og vildi fiskimannafelagið hava sín streikurætt aftur, ið tað hevði mist 15. des. 1941 við »Midlertidig Bestemmelse for Færøerne og afgørelse om Uoverensstemmelser i Arbejdsforhold.«

Málið kom til viðgerðar í fiskimálanevndini, og vóru hesir í nevndini: Bláhamar og Long fyri Fólkaflakkin, Dam og Smith fyri Javnaðarflokkin og Gamla sjálvstýri og Poul Niclasen fyri Sambandsflokkin.

I nevndarlitinum sigur Dam:

Allir flokkar á tingi, umboðarir í hesi nevnd, eru fyri í »princippinum« at kunngerðin av 15. des. 1941 verður sett úr gildi. Men samfelagsliga sæð er nevndin samd um, at tíðin til tess enn ikki er hóskað.

Úrslitið varð sostatt, at ongin av flokkunum setti uppskot um avtøku av streikuforbodnum, men ein meiriluti í nevndini (Fólkaflakkurin og Sambandsflokkin) og ein minniluti (Javnaðarflokkin) settu hvør sitt uppskot um minstuløn til fiskimenn. Grein 1 í uppskoti meiralutans varð samtykt við 14 atkvøðum (fólkaflakksmenn og sambandsmenn) hinar greinirnar við 18 atkvøðum og vóru tað javnaðarmenninir, ið nú atkvøddu fyri. Uppskot minnilutans fall.

Á tingi vóru tá 8 fólkaflakksmenn, 4 javnaðarmenn, 6 sambandsmenn og 2 gamla sjálvstýrismenn.

Teir, ið ongatið atkvøddu, vóru teir báðir frá Gamla sjálvstýrinum.

Við tók fyri upptøkuna.

Hákon Djurhuus.

Til Hákon Djurhuusar svar til okkara viðgerð av minstu- ella lönjavnargrunninum er at siga at JAVNAÐARFLOKKURIN í 1945 hevði uppskot um at seta í verk 700 kr. í minstuløn, men har hendi tað sum vanligt, at andstöðuflokkarnir settu seg imóti.

Eitt úrslit av hesum er, sum Hákon

## Licitatióin

Gerð av vegi yvir matr. nr. 871 (Framhald av Tórfinns-gotu) verður her boðið fram til almenna licitatióin.

Frágreiðing, treytir og tekningar fáast til láns móti 50.—kr. í veðhaldi á verkfrøðingaskrivstovu Tórshavnar kommunu frá týsdegi tann 27. sept. kl. 15.

Skrivlig boð í afturlatnum brævbjálva, merktur: »Boð uppá Tórfinnsgotu« verða send verkfrøðingaskrivstovuni í seinasta lagi týsdagin tann 4. okt. 12.00 (á dagdegi).

Tá verða tey innkomnu boðini opnað, meðan teir, ið bjóðað hava, eru hjástaddir.

Tórshavn, tann 23. sept. 1960.

TEKNISKA NEVND TÓRSHAVNAR BYRÁÐ

## GROT OG SKERVUR

Øll, ið vilja keypa skerv ella grót, eiga at venda sær til kommunukantórið.

Grót og skervur megu verða gordin fyrst, áðrenn tey verða heimitað.

Bilstjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heima grót ella skervuttan við einum limi av vegnevndini ella einum umboðsmanni fyri kommununa.

FRØÐBIAR SÓKNAR KOMMUNA

## Bekendtgørelse

Efter anmodning fra Thorshavn byråd henledes opmærksomheden på, at spild af olie og benzin på asfalterede gader er yderst skadevoldende, idet olien og benzin opløser asfalten, hvorved der fremkommer huller i asfalten.

Dette er selv sagt særligt beklageligt, når det sker på de nyasfalterede gader, som der er ofret store summer på at sætte i god stand.

Foruden at den pågældende bliver erstatningspligtig overfor kommunen, vil sådant oliespild blive straffet med bøde i henhold til politivedtægtens § 29 sidste punktum.

POLITIMESTEREN PÅ FÆRØERNE, den 13. sept. 1960  
J. Feilberg Jørgensen.

## Ósannindi

Havnar arbeisðsmannafelag gjørdi ein sáttmála fyri tvey ár.

Við lög varð ásettur arbeisðssáttmáli millum arbeisðararnar og arbeisðsgevararnar fyri restina av landinum, sum skuldi vara akkurát so leingi sum Havnar Arbeisðsmannafelags sáttmálin varði.

Tað er tí rámosti ósannleiki, at tingið hevur avtikið verkfallsrættin hjá arbeisðsmonnum.

Eingin javnaðarmaður hevur droymt um at gera hetta. Men á hin bógvinn var tað rimiligt at gera sáttmálabindingina eins langa fyri allar Føroyar.

Allir menn vita, at í stjórn Havnar arbeisðsmannafelags eiga tjóðveldismenn — ella hava átt — meirlutan.

Tað er hesin meirluti, ið við síni sáttmálasamtýkt hevur avgjørt og sett sáttmálalatiðna til tvey ár.

Heldur 14. September tað vera galði at binda frið í tvey ár í senn, eigur tað at tala við tjóðveldismenn um tað.

sjálvur sigur, at vit finga lönjavnargrunnin, men í einum kryplaðum líki, tí afturhaldskreftur samfelagsins vóru ovastir at forða uppskoti javnaðarmana at veita okkara fiskimonnum 700 kr. í minstuløn.

## Útreiðsla 55.4 milj. dollars

Figgjarætlan Sameindu Tjóða fyri 1961, ið var uppsett áðrenn Kongoherliðið varð skipað, hevur samlaðar útreiðslur uppá 67,5 milj. dollars ella 4,3 milj. meiri enn í árinum 1960.

Aftaná avdrátt av ymsum slagi (skattur hjá starvfólkinum, sola av ST-frimerkjum og ST-prentlutum, inntøka av solubúði á miðstöðini í New York o. a.) eru netto-útreiðslurnar mettar til 55,4 milj. dollars, móti 51,5 milj. í hesum ári.

Talið av fastskipaðum starvsfólki er fyri 1961 mettt at vera 3.984. Tað er øking við 120 í mun til núverandi starvsmannatal.

I frágreiðing, sum aðalskrivari Dag Hammar skjöld kemur at leggja fram á komandi ársaðalfundi í New York, verður víst til, at figgjarætlanin fyri 1961 ikki vikir stórvegis frá teimum undanfarna, tá ið hugsað verður um bæði minnkandi keypivirði og vaksandi arbeisðsøki ST., men annars sigur Hammar skjöld, at krøvini um hjálparveitingar á sosialu og figgjarligu økjum eru vaksandi, og er tað tí neyðugt at hann hevur vaksið um ST-